

RIIGIKOGU

100

Kultuurikomisjon

Eesti Ehitusettevõtjate Liit
Eesti Kunstiakadeemia
Eesti Muinsuskaitse Selts
Eesti Omanike Keskliit

.02.2019 nr 1-1/13-684/30

Muinsuskaitse seadus

Lugupeetud arvamuste esitajad

Kultuurikomisjon tänab teid muinsuskaitse seaduse eelnõule 684 SE esitatud seisukohtade ja ettepanekute eest, mis olid komisjonile suureks abiks eelnõu menetlemisel.

Eelnõule esitatud arvamustest ja Riigikogu aruteludest tuli esile vajadus täpsustada eelnõus üldiseid muinsuskaitse väärtuspõhimõtteid, piiritleda selgemalt Muinsuskaitseameti otsustuste kaalutlusruum ning ühtlustada erinevate seaduste menetlusi.

Uus muinsuskaitse seadus rõhutab, et kultuuripärandi väärtustamine ja säilitamine on ühiskonna ühine kohustus ning et riigi poolt mälestisele või muinsuskaitsealale seatavad kitsendused ja leevendused peavad olema avaliku ja erahuvi suhtes tasakaalustatud ja proportsionaalsed. Komisjon pidas oluliseks rõhutada ka, et muudatused ajaloolises keskkonnas on lubatavad, neid võib teha selliselt, et uus ja vana selgelt eristuvad (puudub nõue taastada ja säilitada ainult vanal kujul) ning muudatuste tegemisel tuleb muuhulgas arvestada ka puuetega inimeste erivajadusi.

Muinsuskaitse menetluse puhul on oluline silmas pidada, et tegemist on haldusmenetlusega, mis annab omanikule võimaluse olla otsustusprotsessi kaasatud ning seadusele tuginedes selgemalt jälgida, et muinsuskaitse tehtud otsused oleksid kaalutletud, põhjendatud ja läbipaistvad, põhinedes muinsuskaitse seaduses kirjeldatud väärtuspõhimõtetel.

Uues seaduses on selgemini esile toodud, et omanikule nõuete seadmisel tuleb lähtuda konkreetsest eesmärgist ja kaaluda nõuete vajadust. Näiteks ei pea Muinsuskaitseamet kõikide mälestiste puhul nõudma uuringute või tööde üle muinsuskaitse järelevalve läbiviimist. Ka kaitsevööndi seadmisel tuleb kaaluda selle vajalikkust ja ulatust iga mälestise eripärast olukorda arvestavalt. Uus seadus eristab töid lähtuvalt nende iseloomust, keerukusest ja ulatusest ning näeb ette võimaluse teatud juhtudel teha töid oluliselt väiksemate piirangutega tegevuskava alusel. Samuti näeb seadus uuendusena ette osade tööde ja tegevuste puhul loa taotlemise nõude asemel teavituse esitamise. Seal, kus võimalik, on ühtlustatud muinsuskaitse ja ehitusseadustiku menetlused.

Uue seadusega luuakse võimalused, et riik võtab enda kanda osa kulusid, mis tekivad omanikel just sellest tulenevalt, et nende omanduses on mälestised. Seni omanike kulul ja tellimisel koostatud muinsuskaitse eritingimusi hakkab omanike jaoks tasuta väljastama Muinsuskaitseamet. Omanikele hüvitatakse osa Muinsuskaitseameti määratud uuringute ja muinsuskaitse järelevalvega seotud kulusid. 2019. aastal suurenevad võrreldes eelmise

aastaga poole võrra riigieelarvest eraldatavad vahendid säilitamistoetuste maksmiseks. Lisaks tekib võimalus toetada omandireformi käigus tagastatud ehitismälestiste säilitamist omandireformi reservfondist. Toetuste saamiseks on oluline osaleda taotlusvoorudes. Kõik nimetatud hüvitised ja toetused on füüsilisest isikust mälestise omanikule tulumaksuvabad. Esialgseid kavandatud hüvitamise määrasid võimaldab seadus järjest suurendada, kui suurenevad vastavad riigieelarvelised vahendid.

Uus muinsuskaitseadust tõstab esile nõustamise ja ennetamise tähtsuse hilisemate suuremate tööde ja kulutuste vältimise meetmena.

Riigikogu jättis muutmata Muinsuskaitseameti nime, leides, et muinsuskaitsekorraldus ei muutu sellisel viisil, et selleks oleks vaja muuta ameti pikaajalist, ajaloolise taustaga nime.

Kultuurikomisjon arutas kõiki teie esitatud ettepanekuid, tegi vajadusel eelnõus täpsustused ning põhjendas arvestamata jäetud ettepanekuid eelnõu teise lugemise seletuskirjas, millega saate tutvuda Riigikogu veebilehel. Muinsuskaitseaduse jõustub 2019. aasta 1. mail.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Aadu Must

Esimees

Sama: Eesti Puuetega Inimeste Koda
Eesti Valdade ja Linnade Liit
Maavalla Koda
Muinsuskaitse Nõukogu
Muuseuminõukogu
Tallinna Linnaplaneerimise Amet
Tartu Ülikooli ajaloo ja arheoloogia instituut
arheoloogia osakond
Ott Rätsep
Hinni talu esindaja

Angelika Berg
631 6483, angelika.berg@riigikogu.ee